

FUNKCJONOWANIE
SIECI BIBLIOTEK
PUBLICZNYCH
W WOJEWÓDZTWIE
MAŁOPOLSKIM
W 2017 ROKU

Wojewódzka
Biblioteka
Publiczna
w Krakowie

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Stan sieci

Sieć bibliotek publicznych województwa małopolskiego tworzyły na koniec 2017 r.:

- 182 biblioteki publiczne,
- 533 filie biblioteczne.

Na terenie województwa funkcjonowały 102 filie i oddziały dla dzieci oraz 41 punktów bibliotecznych.

35 bibliotek (wraz z 89 filiami) funkcjonuje w strukturach ośrodków kultury.

W 2017 r. do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie wpłynęły 2 wnioski z prośbą o zaopiniowanie uchwały w sprawie zamiaru połączenia biblioteki publicznej z inną instytucją kultury.

Prośby o wydanie opinii dotyczyły:

- MGBP w Nowym Brzesku (pow. proszowicki) – opinia WBP w Krakowie negatywna;
- BP w Rzepienniku Strzyżewskim (powiat tarnowski) – opinia WBP w Krakowie pozytywna.

Ponadto zakończono procedowanie wniosku z Gminy Uzdrawiskowej Muszyna, który wpłynął do WBP w Krakowie pod koniec 2016 r. Opinia wydana w tej sprawie była negatywna.

W 2017 r. na podstawie obowiązującej procedury doszło do faktycznego połączenia Centrum Animacji Kulturalnej Gminy Tarnów oraz Gminnej Biblioteki Publicznej Gminy Tarnów im. J. Twardowskiego z siedzibą w Zgłobicach. Powstało w ten sposób Centrum Kultury i Bibliotek Gminy Tarnów (Uchwała Rady Gminy Tarnów o utworzeniu Gminnego Centrum Kultury i Bibliotek z dnia 1.06.2017 r.).

Zbiory biblioteczne

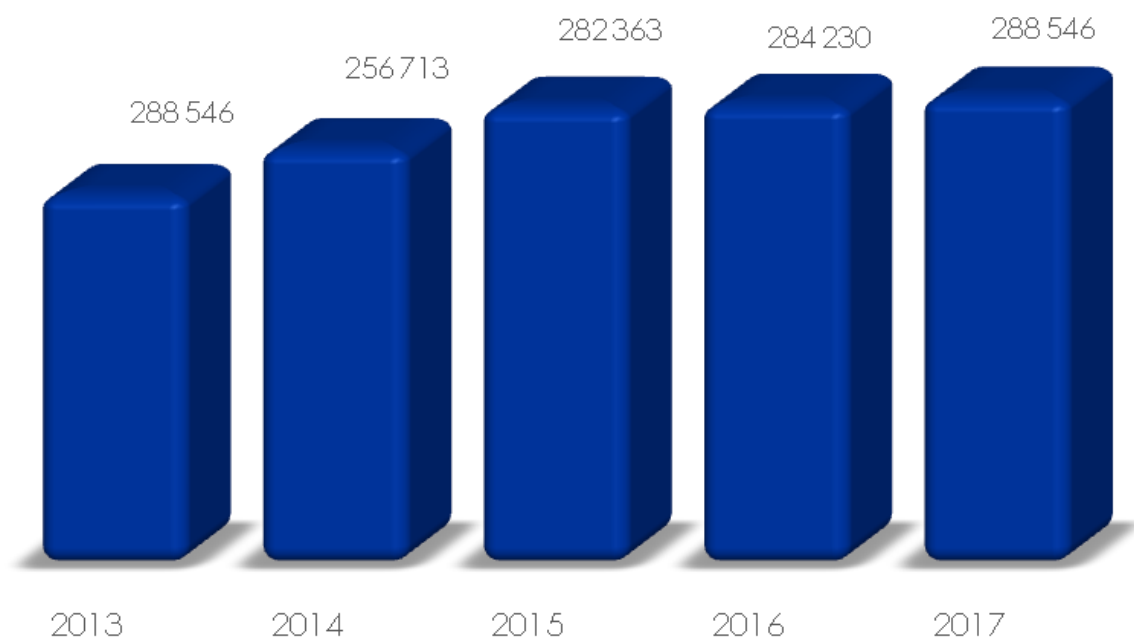
W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2017 r. odnotowano wpływ:

- 381 609 książek,
- 2 813 czasopism oprawnych,
- 17 016 zbiorów specjalnych.

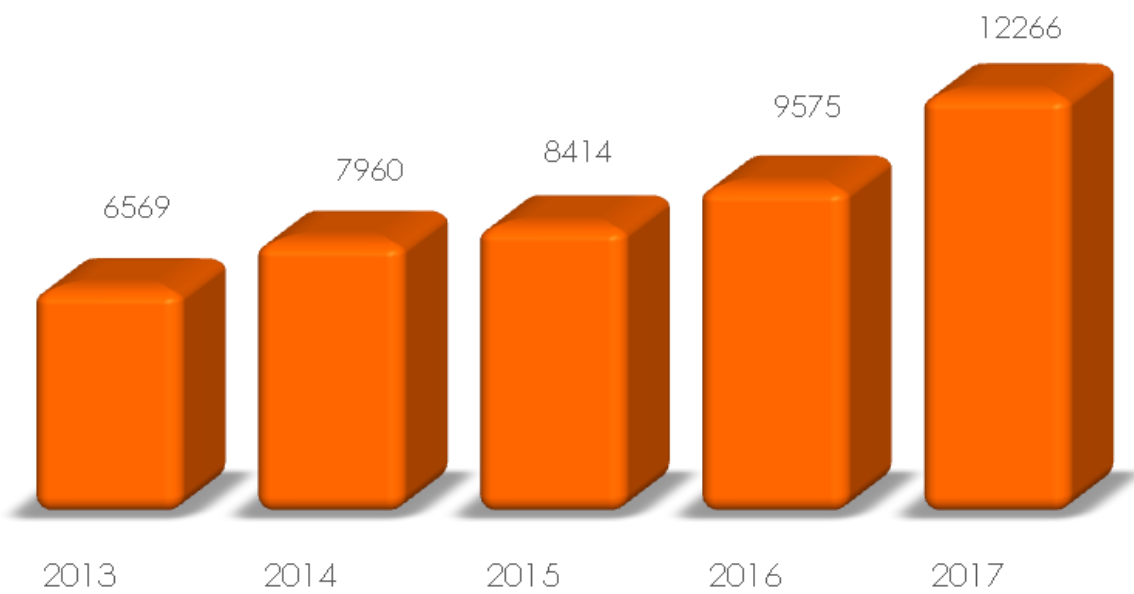
W tym, w ramach zakupu przybyło:

- 288 546 książek (w tym 117 639 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- 12 266 zbiorów specjalnych (w tym 3 284 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Zakup książek w latach 2013-2017 (w woluminach)

Zakup zbiorów specjalnych w latach 2013-2017 (w jedn. inv.)

Wycofano ze zbiorów 304 750 jednostek inwentarzowych, w tym:

- 293 075 książek,
- 515 czasopism oprawnych,
- 11 160 zbiorów specjalnych.

Ogółem stan zbiorów w bibliotekach na koniec 2017 r. wyniósł 11 266 634 wol. w tym:

- 10 931 861 książek,
- 81 904 czasopism oprawnych,
- 252 869 zbiorów specjalnych.

W 2017 r. kolejny raz odnotowany został wzrost liczby kupowanych zbiorów. W stosunku do roku poprzedniego zakupiono więcej o 4 316 wol. (2%) książek i 2 691 egz. (28%) zbiorów specjalnych.

Na zakup zbiorów w 2017 r. biblioteki publiczne województwa małopolskiego przeznaczyły 7 491 481 zł (wzrost o 4% w stosunku do roku poprzedniego), z czego:

- 85% przeznaczono na zakup książek,
- 8% przeznaczono na prenumeratę czasopism,
- 4% to zakup zbiorów specjalnych,
- 3% kosztował biblioteki dostęp do licencjonowanych zbiorów elektronicznych.

Wydatki na zbiory w przeliczeniu na jednego czytelnika wyniosły 12 zł.

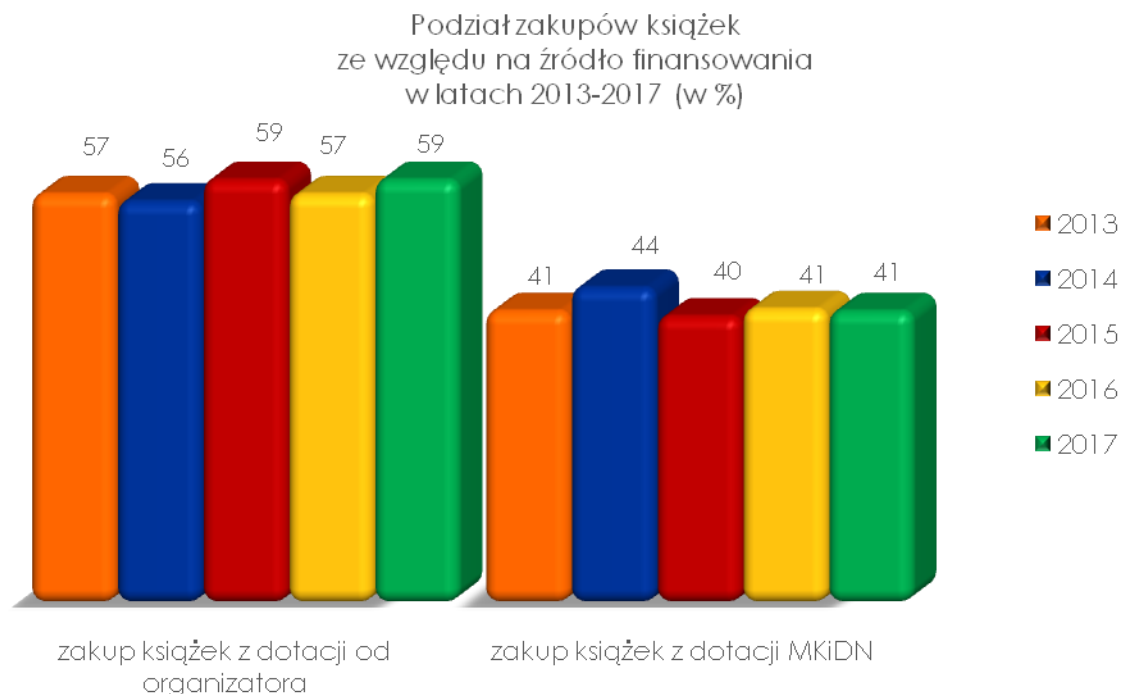
Średnia cena zakupionej książki wynosiła 22,11 zł.

Najwyższe wskaźniki, biorąc pod uwagę kwotę wydaną na zakup książek na 100 mieszkańców, osiągnięty:

GBP Budzów z/s w Palczy	639,07
GBP w Ropie	489,22
GBP w Michałowicach	442,98
GBP w Brzeźnicy	432,76
GBP w Łapanowie	424,37

W 2017 r. nastąpił wzrost dotacji organizatorów bibliotek przeznaczonych na zakup zbiorów (5%).

Organizatorzy w 2017 r. zwiększyli dotacje dla bibliotek o 5%, ogółem budżety bibliotek w stosunku do roku 2016 zwiększyły się o 6%.

Wskaźnik zakupu książek w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 9 wol.

W przeliczeniu na jednego czytelnika w bibliotekach publicznych w Małopolsce w 2017 r., podobnie jak rok wcześniej, zakupiono 0,4 wol. książki.

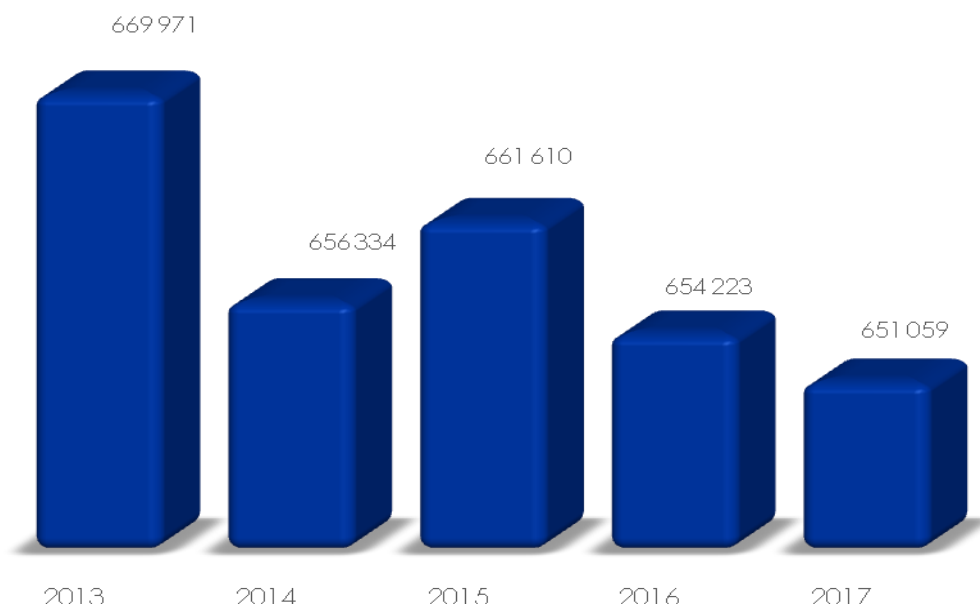
Uwzględniając ten wskaźnik, w województwie małopolskim w 2017 r. były biblioteki, które zbliżyły się do międzynarodowych standardów (wg IFLA jest to 25-30 wol. na 100 mieszkańców). Wśród najlepszych znalazły się:

- GBP Budzów z/s w Palczy 35
- GBP w Ropie 22
- GBP w Uściu Gorlickim 20
- GBP w Iwkowej 20
- GBP w Bolesławiu (pow. olkuski) 20

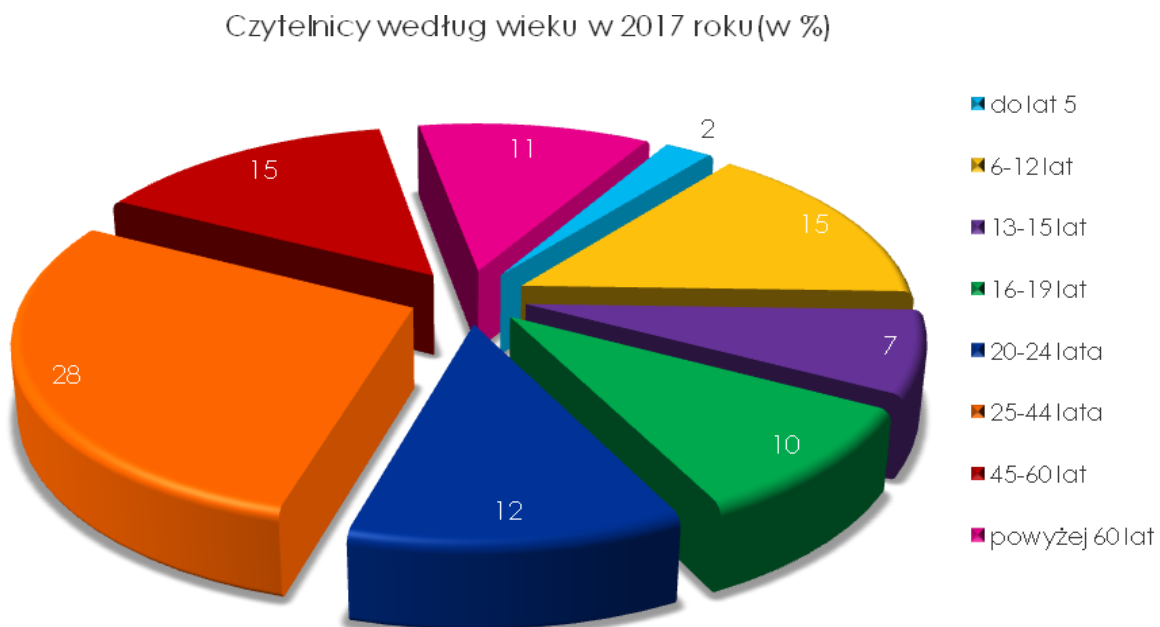
Czytelnictwo

W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2017 r. zarejestrowano 651 059 czytelników (19% mieszkańców województwa). Oznacza to spadek liczby czytelników w stosunku do roku poprzedniego o 3 164 (0,5%).

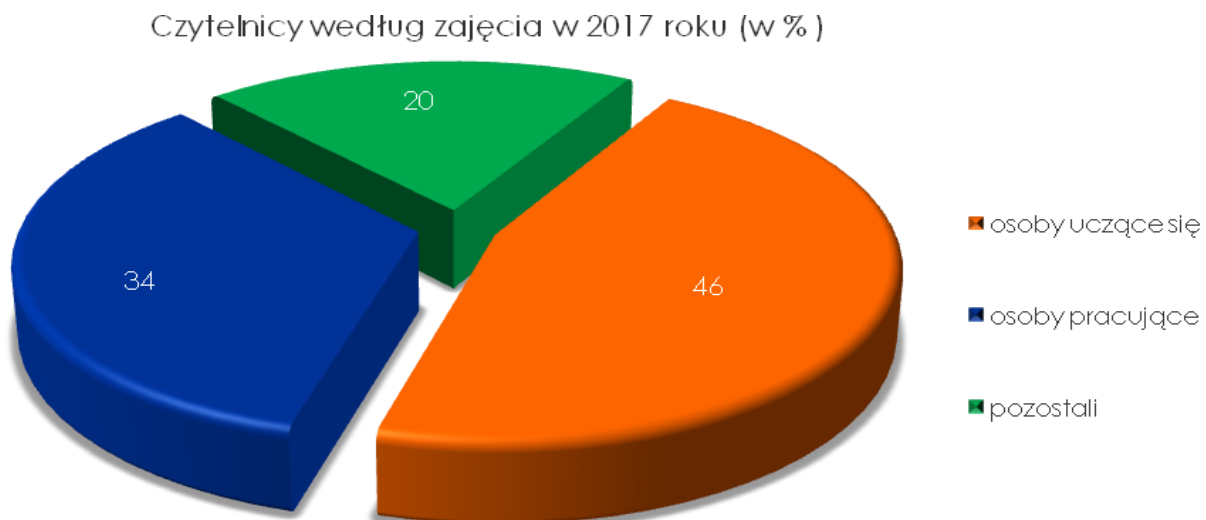
Liczba zarejestrowanych czytelników w latach 2013-2017

Dominującą kategorią wiekową w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego niezmiennie pozostają czytelnicy z przedziału wiekowego 25-44 lata, stanowiący 28% ogółu czytelników.

Wśród kategorii według zajęcia największą grupę niezmiennie stanowią osoby uczące się – 46% czytelników.

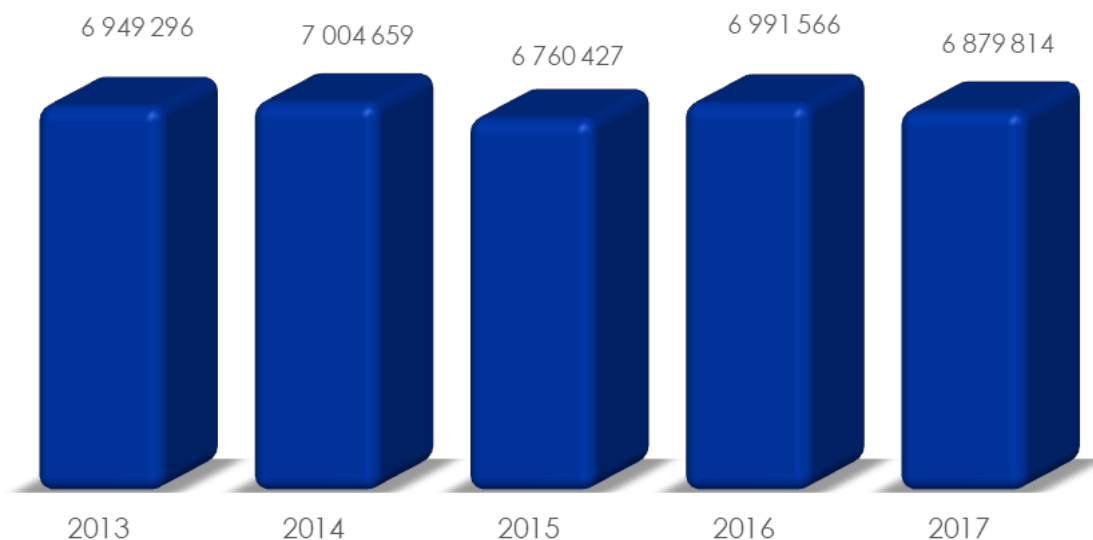
W stosunku do roku poprzedniego największy spadek odnotowano w kategorii 20-24 lata (spadek o 1%), największy wzrost natomiast w kategorii powyżej 60 lat (1%). W podziale według zajęcia spadła liczba osób uczących się (spadek o 1%) wzrost nastąpił w kategorii osoby pracujące (1%).

Najwyższy wskaźnik liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2017 r. odnotowały:

MBP w Limanowej	40
MBP w Grybowie	39
PiMBP w Oświęcimiu	36
MBP w Niepołomicach	35
MiGBP w Muszynie	34

W 2017 r. biblioteki publiczne w Małopolsce odnotowały 6 879 814 wizyt osób korzystających z ich usług, co w przeliczeniu na liczbę czytelników oznacza, że każdy z nich odwiedził bibliotekę 11 razy. W porównaniu do roku poprzedniego liczba odwiedzin w bibliotekach spadła o 135 503 (2%).

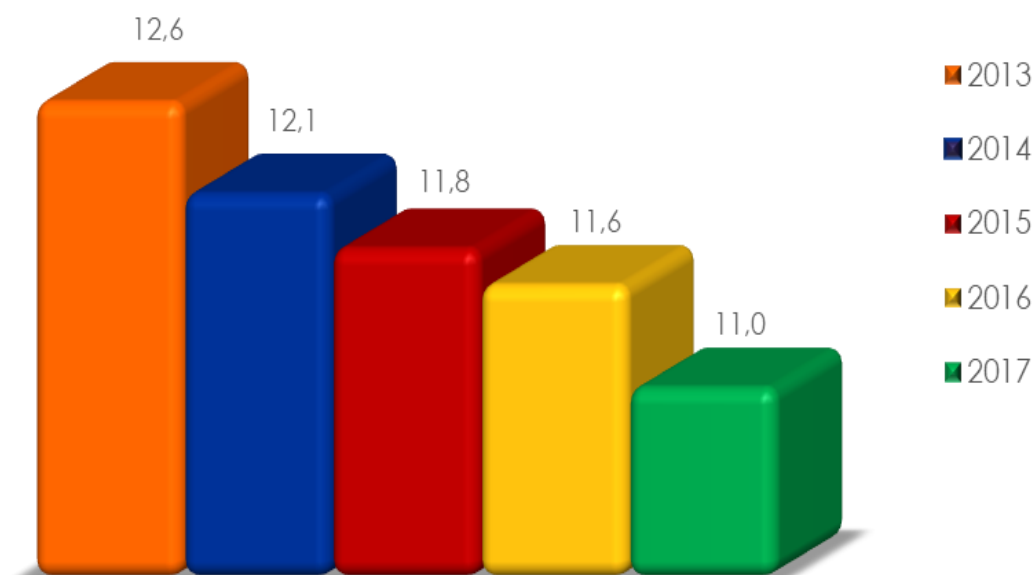
Liczba odwiedzin w latach 2013-2017

Wypożyczenia

W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2017 r. odnotowano: 11 039 111 wypożyczeń materiałów (nie uwzględniając liczby czasopism bieżących), z czego 9 982 217 to wypożyczenia na zewnątrz, 1 056 383 – udostępnienia na miejscu.

Wypożyczenia materiałów ogółem
w latach 2013-2017 (w mln)

Nie zmienia się struktura udostępnianych zbiorów. Czytelnicy bibliotek publicznych województwa małopolskiego korzystają przede wszystkim z książek – ich wykorzystanie utrzymuje się tradycyjnie na poziomie ponad 90% wszystkich udostępnień.

Wskaźnik wypożyczeń na stu mieszkańców w 2017 roku wyniósł 327 wol. i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 17 wol. Przy czym częściowo spadek ten jest spowodowany nieuwzględnieniem w liczbie udostępnień czasopism bieżących.

Najwyższy wskaźnik wypożyczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowały:

MBP w Grybowie	985
GBP w Limanowej	732
MiGBP w Oświęcimiu	715
MBP w Krynicy Zdrój	667
GCKCiS w Krościenku	612

Obsługa specjalnych grup użytkowników

Zdecydowana większość placówek w województwie małopolskim nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pomimo prowadzonych remontów czy zmiany lokalizacji placówek nadal jedynie 33% posiada wejścia dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach. Wewnątrz dostosowanych jest 19% placówek.

Wśród czytelników bibliotek publicznych województwa małopolskiego w 2017 r. 11% stanowiły osoby po 60 roku życia. Biblioteki podejmują szereg działań, mających na celu ułatwienie osobom starszym korzystanie ze swoich zbiorów.

Przeważająca liczba bibliotek zapewnia specjalnym grupom czytelników lekturę dostarczając ją, w razie potrzeby, za pośrednictwem członków rodziny, sąsiadów, bibliotekarzy, do domów. Biblioteki prowadzą obsługę czytelników niewidomych i słabowidzących, udostępniając zbiory książki mówionej. Przy bibliotekach działają związki i stowarzyszenia, które starają się ułatwić swoim członkom dotarcie do interesującej literatury. Biblioteki w Małopolsce współpracują ze świetlicami socjoterapeutycznymi, domami pomocy społecznej, warsztatami terapii zajęciowej, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, organizując wspólne zajęcia.

Biblioteki gromadzą książki z dużą czcionką, coraz więcej placówek włącza w swoje zbiory audiobooki, na koniec roku 2017 ich stan w bibliotekach publicznych województwa wynosił 142 342 egz.

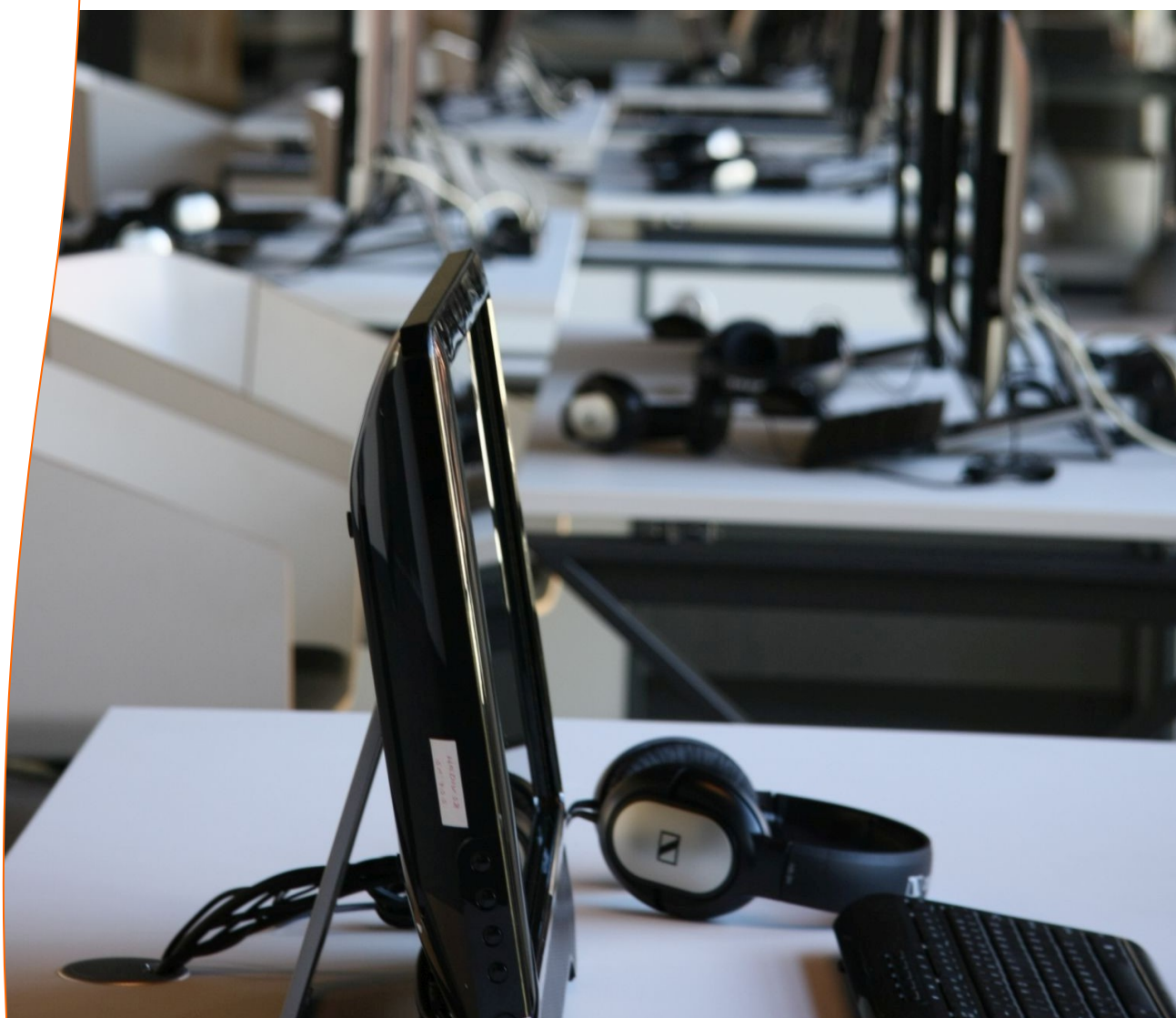
W miarę możliwości finansowych i organizacyjnych biblioteki, obejmujące swoim zasięgiem tereny, na których znajdują się szpitale (PiMBP w Bochni, PiMBP w Suchej Beskidzkiej), prowadzą w nich filie lub punkty biblioteczne.

Do osób niepełnosprawnych kierowana jest również działalność kulturalno-oświatowa bibliotek, w 2017 r. biblioteki zorganizowały 682 imprezy o charakterze integracyjnym i aktywnej edukacji skierowane do osób niepełnosprawnych.

Komputeryzacja bibliotek, e-usługi

W 2017 r. w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego używanych było 4 761 komputerów, z których 2 523 było dostępnych dla czytelników. Na 715 placówek 9 nie posiadało ani jednego komputera. Poziom nasycenia sprzętem w województwie jest mocno zróżnicowany, na pewno jednak wymaga uzupełnienia. Zdarza się, szczególnie w małych filiach, które dysponują jednym komputerem, że korzystają z niego zarówno pracownicy, jak i użytkownicy.

Użytkowany sprzęt jest w bardzo różnym stanie. Wykorzystywane są stare programy i systemy operacyjne, które nie mają już wsparcia producentów, jednak ich wymiana na nowsze wersje nie zawsze jest możliwa m.in. ze względu na brak środków.

Poza zakupem ze środków własnych, biblioteki pozyskują komputery dzięki udziałowi w programach i projektach, np. „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”. Coraz rzadziej biblioteki przejmują sprzęt wycofany z innych instytucji, jednak w części placówek nadal pozostaje to jedyną możliwością wymiany lub uzupełnienia sprzętu (w 2017 r. 16% pozyskanych przez biblioteki komputerów było wcześniej użytkowanych przez inne instytucje).

Istotnym wsparciem dla bibliotek w zakresie pozyskiwania środków na zakup sprzętu lub samego sprzętu są fundacje, stowarzyszenia i prywatni sponsorzy. W wielu bibliotekach problemem jest obsługa informatyczna. Biblioteki, poniżej poziomu powiatowego, w większości nie mają środków na zatrudnienie informatyków. Korzystają z pomocy informatyków zatrudnionych w bibliotekach powiatowych, w urzędach gmin/miast, doraźnie korzystają również z usług firm zewnętrznych czy z pomocy znajomych, rodziny i czytelników. Wiąże się to niejednokrotnie z długim oczekiwaniem na naprawę sprzętu.

Bibliotekarze w miarę możliwości podnoszą kompetencje w zakresie wdrażania e-usług, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez biblioteki powiatowe i WBP w Krakowie. Udział w szkoleniach organizowanych przez firmy zewnętrzne w większości przypadków, ze względu na brak środków finansowych, nie jest możliwy.

Podstawową usługą elektroniczną świadczoną przez biblioteki jest interaktywny dostęp do katalogów (możliwość zamawiania i rezerwacji materiałów bibliotecznych) oraz komunikowanie się z biblioteką przy pomocy kanałów elektronicznych. Rosnące znaczenie dla kształtowania wizerunku biblioteki ma atrakcyjność jej strony internetowej i aktywność na portalach społecznościowych. Dostrzegając te zależności, biblioteki województwa małopolskiego w coraz większym stopniu wykorzystują w swojej działalności e-usługi.

W roku sprawozdawczym w województwie 561 placówek bibliotecznych udostępniło katalog on-line. 300 placówek oferowało usługę zdalnej rezerwacji zbiorów, 298 umożliwiło zdalne zamówienia materiałów, 297 stosowało elektroniczne powiadomianie o terminie zwrotu wypożyczonych materiałów, 274 umożliwiło zdalną prolongatę. 342 placówki posiadały profile na portalach społecznościowych.

Na terenie województwa funkcjonowały również katalogi rozproszone, które stanowią drugie, poza katalogami OPAC poszczególnych bibliotek, podstawowe źródło informacji:

- Katalog rozproszony powiatu tatrzańskiego,
- Katalog rozproszony powiatu miechowskiego,
- Katalog rozproszony powiatu olkuskiego,
- Katalog rozproszony powiatu tarnowskiego,
- Katalog rozproszony powiatu gorlickiego,
- Katalog rozproszony powiatu nowosądeckiego,
- Projekt 33 (scalający biblioteki powiatów: gorlickiego, nowosądeckiego, olkuskiego i nowotarskiego),
- Katalog rozproszony powiatu nowotarskiego.

Prócz ww. funkcjonują katalogi rozproszone: Porozumienie Bibliotek Tarnowskich i Fidkar Oświęcimski.

6 bibliotek publicznych na terenie województwa prowadziło w 2016 r. biblioteki cyfrowe:

- WBP w Krakowie – Małopolska Biblioteka Cyfrowa,
- MBP w Gorlicach – Gorlicka Biblioteka Cyfrowa,
- MBP w Tarnowie – Tarnowska Biblioteka Cyfrowa,
- Nowohucka BP – Nowohucka Biblioteka Cyfrowa,
- BP w Tuchowie – Tuchowska Biblioteka Cyfrowa,
- Sąddecka BP – Sąddecka Biblioteka Cyfrowa

Legimi

W roku 2017 na terenie woj. małopolskiego istniało także Konsorcjum biblioteczne (powołane w listopadzie 2016 r. z inicjatywy WBP w Krakowie) w celu wspólnego zakupu dostępu do zasobu ebooków stworzonego przez Firmę Legimi Sp. z o.o. w czerwcu 2017 r. powstała konieczność jego odnowienia i zawarcia kolejnej umowy licencyjnej, gdyż wyczerpał się przyznany przez dostawcę usługi limit słów do „przeczytania”. Dzięki specjalnej dotacji samorządu wojewódzkiego dla WBP w Krakowie (20 000 zł), możliwe stało się zawarcie 1 lipca 2017 r. kolejnej umowy licencyjnej z Firmą Legimi Sp. z o.o. Na jej podstawie biblioteki tworzące Konsorcjum (WBP w Krakowie + 20 bibliotek terenowych) zakupiły ponownie poszerzony pakiet Legimi IV (o wartości 36 900 zł). Jednak ciągle wzrastające zainteresowanie tą usługą spowodowało, że nowa umowa de facto obowiązywała tylko do połowy września, gdyż wtedy, z powodu wyczerpania się limitu słów do wykorzystania (270 mln), użytkownicy bibliotek znowu stracili dostęp do tego zasobu. Niestety, wysoki koszt zakupu dostępu nie pozwolił na zawarcie kolejnej umowy w celu przedłużenia dostępu do usługi. Zainteresowanie taką formą czytania jest bardzo duże, jednak biblioteki nie stać na zapewnienie czytelnikom stałego i nieprzerwanego dostępu do zasobu Legimi.

Użytkownicy mieli dostęp do ponad 18 000 tytułów, m.in. z: Wydawnictwa Albatros Andrzej Kuryłowicz s.c., Wydawnictwa Czarna Owca Sp. z o.o., Wydawnictwa Czarne, Wydawnictwa Prószyński Media Sp. z o.o, Publicat SA Grupa Wydawnicza, Wydawnictwa Fabryka Snów, Wydawnictwa Sonia Draga, Wydawnictwa Świat Książki, Wydawnictwa W.A.B., Wydawnictwa Zys i S-ka. Od stycznia do września użytkownicy aktywowali 2 837 kodów dostępu, które otrzymali w bibliotekach oraz 18 908 razy logowali się do zasobu.

Ponadto Biblioteka Kraków ma zawartą odrębnie, poza Konsorcjum, umowę z firmą Legimi. Dostęp do ebooków biblioteka umożliwia czytelnikom nieprzerwanie od 2016 r. oferując swoim czytelnikom 400 kodów (pakiet bez limitu stron).

Rok 2017 był kolejnym okresem funkcjonowania utworzonego w 2013 r., z inicjatywy WBP w Krakowie, Konsorcjum bibliotek powołanego w celu wspólnego zakupu dostępu do zasobu ebooków (ibuków) oferowanych przez Wydawnictwo Naukowe PWN SA. Na mocy zawartej umowy użytkownicy WBP w Krakowie i 40 małopolskich bibliotek publicznych uzyskało od 1 stycznia 2017 r. roczny dostęp do wybranych ibuków. Zebrana przez Konsorcjum kwota (76 645 zł) pozwoliła na zakup dostępu do 1 331 płatnych ebooków. Razem z pozycjami darmowymi udostępnionymi przez WN PWN SA czytelnicy mogli korzystać z zasobu obejmującego pod koniec roku 2 203 tytuły (zakładka Małopolskie Biblioteki Publiczne na stronie libra.ibuk.pl). Dostęp do ibuków zakupiły biblioteki, w których zarejestrowanych było 2/3 wszystkich czytelników woj. małopolskiego. Usługa była dostępna we wszystkich, oprócz powiatu dąbrowskiego, powiatach woj. małopolskiego.

Biblioteki w Małopolsce oferowały dostęp do następujących baz danych:

- Infor-Lex (PiMBP w Brzesku, WBP w Krakowie, Sądecka BP);
- System Informacji Prawnej Lex (PiMBP w Olkuszu, WBP w Krakowie, PiMBP w Wieliczce);
- Lex Gamma (GBP im. Waśniewskich w Bolesławiu, MBP w Chrzanowie);
- Genealogia / Minakowskiego (MBP w Tarnowie, WBP w Krakowie);
- Academica (MiGBP w Bieczu, PiMBP w Brzesku, MBP w Chrzanowie, MBP w Dąbrowie Tarnowskiej, PiMGBP w Starym Sączu, Filia w Gołkowicach, Filia w Barcicach, PiGBP w Jerzmanowicach, BP w Kalwarii Zebrzydowskiej, MBP w Libiążu, PiMBP w Miechowie, Sądecka BP, MBP w Nowym Wiśniczu, GBP w Ochotnicy Dolnej, MBP Galeria Książki w Oświęcimiu, MBP w Proszowicach, Biblioteka Suska, BP w Szczucinie, MBP w Trzebini, Wadowicka BP, MBP w Zakopanem, GBP w Żegocinie);
- Serwis HR (WBP w Krakowie);
- Vademecum Głównego Księgowego (WBP w Krakowie);
- E-gazety (BPMiGU w Muszynie);
- Wolne lektury (PBP w Brniu, MiGBP w Bieczu, SCKiB w Szczucinie, GBP w Bolesławiu, GBP w Kamionce Wielkiej, GBP w Korzennej, Biblioteka Kraków, BPG w Krynicy Zdroju, GBP w Łabowej, GBP w Łososinie Dolnej z/s w Tęgoborzy, GBP w Łącku, BPMiGU w Muszynie, GBP w Nawojowej, BPMiG w Piwnicznej-Zdroju, GBP w Podegrodziu, GBP w Ryrtrze, PiMGBP w Starym Sączu, GBP w Gródku n/Dunajcem, MBP w Grybowie, GBP w Grybowie z/s w Stróżach, PiMBP w Miechowie, BP w Niepołomicach, PiGBP w Jerzmanowicach, GBP w Łącku, GBP w Szczawnicy, MBP w Nowym Targu, GBP w Nowym Targu z/s w Waksmundzie, GBP w Czorsztynie z/s w Kluszkowcach, OBP w Jabłonce, GBP w Łąpszem Niżnem, MBP w Tarnowie, WBP w Krakowie);

- Portal w.bibliotece.pl (MiGBP w Bieczu, GBP w Bolesławiu, PBP w Brniu, GBP w Charsznicy, GBP w Dobrej, MBP w Grybowie, GBP w Grybowie z/s w Stróżach, GBP w Gródku nad Dunajcem, MGBP w Ciężkowicach, Biblioteka i OAK Gminy Gołcza, MBP Gorlice, GBP w Gromniku, GBP w Jodłowniku, GBP w Kamienicy, GBP w Kamionce Wielkiej, GBP w Korzennej, GBP w Kozłowie, Biblioteka Kraków, BPG w Krynicy-Zdroju, GBP w Książu Wielkim, GBP w Laskowej, MBP w Limanowej, GBP w Lisiej Górze, GBP w Łabowej, GBP w Łącku, GBP w Łososinie Dolnej z/s w Tęgoborzy, PiMBP w Miechowie, MB w Mszanie Dolnej, BPMiGU w Muszynie, GBP w Nawojowej, GBP w Niedźwiedziu, GBP w Oleśnie, PiMBP w Olkuszu, BPMiG w Piwnicznej-Zdroju, GBP w Pleśnej, GBP w Podegrodziu, MGBP w Radłowie, GBP w Ractawicach, GBP w Ryglicach, GBP w Rytrze, GBP w Rzepienniku Strzyżewskim, SCKiB w Szczucinie, GCKiB w Skrzyszowie, GBP w Staboszowie, GBP w Słopicach, GBP w Starej Wsi, GBP w Szerzynch, MBP w Słomnikach, PiMGBP w Starym Sączu, MBP w Tarnowie, GBP Tarnów w Zgłobicach, BP w Tuchowie, GBP w Tymbarku, GBP w Wierzchosławicach, GBP w Zakliczynie, MBP w Zakopanem, MiGBP w Żabnie).

Biblioteki w Małopolsce oferowały dostęp i współtworzyły następujące bazy danych:

- Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej – CATL (Wadowicka BP, MBP w Proszowicach, MBP w Chrzanowie, PiMBP w Olkusz, PiMBP w Brzesku);
- Zbiór linków do stron związanych z Gminą Olesno (GBP w Oleśnie);
- Dąbroviana, DŹS, Bibliografia Zawartości Czasopism miasta i gminy Dąbrowa Tarnowska i Bibliografia Zawartości Czasopism za lata 2005-2008 powiatu dąbrowskiego (MBP w Dąbrowie Tarnowskiej);
- Bibliografia ludzi zasłużonych dla regionu i elektroniczny katalog zdjęć osób zasłużonych dla regionu (MBP w Limanowej, MB w Mszanie Dolnej, GBP w Łukowicy);
- Bibliografia zawartości lokalnego czasopisma „Radło” (GBP w Radłowie);
- Bibliografia Regionalna Powiatu Chrzanowskiego, Dokumenty Życia Społecznego (MBP w Chrzanowie);
- Bibliografia Małopolski .

Wojewódzki System Bibliografii Regionalnej (SBR)

Bibliografia Małopolski jest częścią ogólnopolskiego systemu bibliografii regionalnych, które pełnią funkcję uzupełniającą w odniesieniu do narodowych wykazów publikacji.

Zawiera opisy wydawnictw treściowo związanych z województwem małopolskim i Małopolską, jako regionem geograficzno-historycznym. Rejestruje: książki – w całości lub tylko częściowo poświęcone Małopolsce (rozdziały, ustępy, rozprawy z prac zbiorowych), mapy, czasopisma, artykuły z czasopism, dokumenty życia społecznego (głównie katalogi wystaw artystycznych i muzealnych, foldery i prospekty turystyczne oraz inne materiały o istotnej wartości informacyjnej), wybrane dokumenty elektroniczne i muzyczne. W przeważającej większości są to opisy publikacji wydanych po 2000 r.

Bibliografia Małopolski powstała z połączenia baz lokalnych tworzonych w bibliotekach powiatowych województwa małopolskiego z bazą o takiej samej nazwie powstającą w WBP w Krakowie i jest współtworzona przez 22 biblioteki publiczne województwa małopolskiego.

W 2017 r. łącznie do bazy „Bibliografia Małopolski” wprowadzono:

- 17 604 rekordy bibliograficzne nowe (w tym 9 355 pracownicy WBP w Krakowie),
- 12 666 rekordów wzorcowych haseł przedmiotowych nowych (w tym 9 433 pracownicy WBP w Krakowie),
- 4 279 rekordów wzorcowych haseł formalnych nowych (w tym 3 296 pracownicy WBP w Krakowie).

Wszystkie rekordy wprowadzane przez bibliografów z bibliotek powiatowych (12 436) były przez bibliografów z WBP w Krakowie sprawdzane i akceptowane bądź formułowano do nich uwagi do uwzględnienia w korekcie przez autorów rekordów.

W 2017 r. zarejestrowano: 7 448 użytkowników, 3 671 sesji, 47 342 odsłon i 18195 unikalnych odsłon.

W 2017 r. rozpoczęto proces wdrażania nowego języka informacyjno-wyszukiwawczego do bazy. Zamiana Języka Haseł Przedmiotowych (słownik zamknięty przez Bibliotekę Narodową 31.12.2016 r.) na Deskryptory BN.

Wykaz bibliotek współtworzących „Bibliografię Małopolski”

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Viktora w Bochni
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku
- Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie
- Powiatowa Biblioteka Publiczna [w Dąbrowie Tarnowskiej] z/s w Brniu*
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach
- Biblioteka Kraków
- Powiatowa i Gminna Biblioteka Publiczna w Jerzmanowicach
- Miejska Biblioteka Publiczna w Limanowej
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Fihel w Miechowie
- Miejska Biblioteka Publiczna w Myślenicach
- Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu
- Miejska Biblioteka Publiczna w Olkusz
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego Galeria Książki w Oświęcimiu
- Miejska Biblioteka Publiczna w Proszowicach
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie
- Sądecka Biblioteka Publiczna
- Powiatowa i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. W. Bazieliha w Starym Sączu
- Biblioteka Suska im. dra Michała Żmigrodzkiego
- Wadowicka Biblioteka Publiczna
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Wieliczce
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Portale społecznościowe

Biblioteki w Małopolsce komunikują się z użytkownikami poprzez profile na portalach społecznościowych tj.: Facebook, Google+, YouTube, Twitter. Aktywność ta pozwala szybko i skutecznie przekazywać grupie odbiorców ważne informacje dotyczące bieżącej działalności. Istotne wiadomości docierają w ten sposób nie tylko do użytkowników aktualnie zarejestrowanych w bibliotece, ale szerokiego grona internautów. Zamieszczane są na nich informacje na temat nowości w bibliotekach, o zbliżających się wydarzeniach kulturalnych, relacje z tych wydarzeń, ciekawostki i konkursy. Biblioteki w Małopolsce wykorzystują media społecznościowe do budowania społeczności wokół biblioteki. Na szczególną uwagę zasługuje MBP w Gorlicach, która prowadzi kanał w serwisie YouTube, w którym w 2017 r. przygotowano, nakręcono, udźwiękowiono i opublikowano na bibliotecznym kanale YouTube 23 oryginalne materiały promocyjne i dokumentalne (pośród materiałów opublikowanych znalazło się 12 oryginalnych wywiadów historycznych z mieszkańcami ziemi gorlickiej, które zostały zrealizowane w ramach autorskiego projektu pn. „Świadkowie lokalnej historii”, będącego próbą stworzenia cyfrowego archiwum historii lokalnej). Biblioteki prowadzą blogi (GBP w Jodłowniku, GBP w Oleśnie, GBP w Łukowicy, GBP Gminy Mszana Dolna z siedzibą w Kasince Małej, MBP w Oświęcimiu, GBP w Ryglicach, WBP w Krakowie), posiadają konta w portalu społecznościowym w.bibliotece.pl, w którym publikują informacje o aktualnych i planowanych wydarzeniach oraz recenzje nowości książkowych (m.in. MBP w Gorlicach, Sądecka BP, MBP w Limanowej, MB w Mszanie Dolnej, GBP w Dobrej, GBP w Jodłowniku, GBP w Kamienicy, GBP w Laskowej, GBP w Starej Wsi, GBP w Niedźwiedziu, GBP w Słopnicach, GBP w Tymbarku, GBP w Łukowicy, GBP w Kasince Małej, MBP w Nowym Targu, GBP Nowy Targ z/s w Waksmundzie, GBP w Rabie Wyżnej, wszystkie biblioteki powiatu tatrzańskiego i większość bibliotek powiatu nowosądeckiego).

Biblioteki wykorzystują również komunikatory: GG, Skype (m.in.: GBP Tarnów z/s w Zgłobicach, GBP w Ciężkowicach, GBP w Lisiej Górze, GBP w Pleśnej, M-GBP w Radłowie, GBP w Ryglicach, GBP w Rzepienniku Strzyżewskim, GCKiB w Skrzyszowie, BP w Tuchowie, GBP w Szerzynch, GBP w Wierzchosławicach, BPOK w Brzeszczach, WBP w Krakowie).

Wiele bibliotek w Małopolsce oferuje usługę *Zaproponuj książkę*, gdzie poprzez formularz elektroniczny czytelnicy mogą zgłaszać propozycję do zakupów, oraz *Zapytaj bibliotekarza*. Ponadto GBP w Gręboszowie oferuje usługę „Masz głos”, dzięki której poprzez formularz on-line czytelnicy sugerują, jak można ulepszyć pracę biblioteki.

Placówki przygotowują newslettery regularnie rozsyłane do użytkowników, zawierające informacje na temat oferty kulturalnej i edukacyjnej (m.in.: MBP w Gorlicach, WBP w Krakowie).

E-usługi znajdują zastosowanie również w prowadzonej działalności edukacyjnej bibliotek. W 2017 r. realizowane były następujące kursy e-learningowe:

- kursy językowe w ramach platformy e-learningowej „Lerni” (MBP w Libiążu, PiMB w Wieliczce, MBP w Chrzanowie, BP w Tuchowie),
- kursy językowe w panelu e-learningowym www.kursy123/funpakiet (MBP w Wolbromiu, MBP w Andrychowie, MBP w Oświęcimiu, PiMGBP w Starym Sączu, BPG Krynicy Zdroju, MBP w Chrzanowie, BP w Niepołomicach),
- Fotografia123 (PiMBP w Wieliczce, PiMBP w Bochni),
- Photoshop123 (PiMBP w Wieliczce, PiMBP w Bochni),
- kurs szybkiego i bezwzrokowego pisania na klawiaturze (PiMBP w Bochni),
- kursy e-learningowe WBP w Krakowie są adresowane głównie do seniorów i stanowią uzupełnienie zajęć prowadzonych stacjonarnie, ale są wykorzystywane również do realizacji szkoleń BHP dla pracowników Biblioteki. Do ich przygotowania wykorzystano platformę Moodle. Tematy dostępnych na platformie szkoleń: Arkusz kalkulacyjny – Excel, Blog – Twoja historia, E-administracja – formalności i zakupy on-line, Edycja tekstów – Word, E-kultura, Gmail, Komunikatory internetowe, na wakacje przez internet, Obróbka graficzna zdjęć, Obsługa internetu poziom średnio zaawansowany, Obsługa smartfona z systemem Android, Photoscape, Picasa, Rozwijam swoją pasję, Telewizja w internecie, Tworzenie prezentacji multimedialnych – Power Point, Tworzenie prezentacji multimedialnych – Prezi, Windows Live – galeria fotografii, Windows Live Movie Maker – tworzenie i edycja klipów, Zabawny trening pamięci dla seniorów. W 2017 r. z tych e-kursów skorzystało ok. 100 osób.

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków na działalność bieżącą i inwestycje – udział w programach, grantach, sponsoring itp.

Biblioteki publiczne województwa małopolskiego wykorzystują możliwości poprawy jakości pracy i poszerzenia oferty usług poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Wszystkie biblioteki w województwie dokonują zakupu zbiorów w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa „Zakup nowości wydawniczych”, większość pozyskuje również zbiory przekazywane w formie darów (od osób prywatnych, wydawnictw, stowarzyszeń itp.). W miarę możliwości biblioteki wypracowują własne środki – są to np. opłaty za wynajęcie sal czy usługi reprograficzne.

W 2017 r. w województwie realizowano programy, w których uczestniczyło wiele bibliotek publicznych:

Infrastruktura bibliotek 2016-2020

Program ma na celu przekształcenie bibliotek gminnych w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury, ośrodki życia społecznego. W 2017 r. z programu skorzystały PiMGBP w Starym Sączu i MiGBP w Bieczu.

Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2017

Zadaniem programu jest podniesienie standardów bibliotek przez wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt komputerowy, dzięki czemu umożliwiające zostało korzystanie z zasobów cyfrowych, a bibliotekarzom katalogowanie zbiorów bibliotecznych i udostępnianie ich on-line. W 2017 r. z programu skorzystały: CK-GBP w Gnojniku, GCKCZiS-GBP w Szczurowej, GBP w Słaboszowie, PiMGBP w Starym Sączu, GBP w Grybowie z/s w Stróżach, BP w Tuchowie, OBP w Jabłonce, GBP w Ochotnicy Dolnej, GBP w Czarnym Dunajcu, GOKiS w Jordanowie, GBP w Stryszawie, GBP w Białym Dunajcu.

Dyskusyjne Kluby Książki

W 124 placówkach w województwie Małopolskim realizowany był projekt DKK. Koordynacja działalności DKK na terenie Małopolski objęta – 140 działających klubów (77 klubów dla dzieci i 63 dla dorosłych), odbyło się 1 350 spotkań klubowych, 83 spotkania autorskie, szkolenie dla moderatorów. Liczba stałych członków klubów wynosi 1 974 osoby, liczba uczestników spotkań w 2017 r. to 18 491 osób. Ogółem w 2017 r. w województwie odbyły się 1 434 spotkania, z tego 28 w WBP w Krakowie.

Realizacja budżetów partycypacyjnych w bibliotekach publicznych

W województwie małopolskim w 2017 r. realizowanych było 10 projektów w ramach budżetów partycypacyjnych:

- WBP w Krakowie jako operator wyznaczony przez Marszałka Województwa realizowała w latach 2016-2017 projekt „Z gwiazdami zaczytani” w ramach I edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego. Projekt był skierowany do społeczności trzech sąsiadujących powiatów: tarnowskiego, brzeskiego i dąbrowskiego i miał na celu zwiększenie uczestnictwa w kulturze poprzez organizację spotkań autorskich, koncertów oraz zakup nowości wydawniczych do 4 bibliotek: w Radłowie, Borzęcinie, Dąbrowie Tarnowskiej i Żabnie. Ogólna wartość projektu wynosiła 300 000 zł. W 4 bibliotekach odbyło się łącznie 40 spotkań ze znanymi i lubianymi osobami, które zgromadziły 4 340 uczestników. Ponadto WBP w Krakowie zakupiła dla bibliotek 4 769 wol. zbiorów.
- Biblioteka Kraków realizowała 4 projekty dofinansowane ze środków z budżetu obywatelskiego, wybrane w głosowaniu w 2016 r., na łączną kwotę 44 800 zł:
 1. „Półki pełne nowości w Twojej bibliotece” – zakup księgozbioru do Filii nr 3, 4, 5, 6, 7, 8 Biblioteki Kraków, koszt projektu 12 000 zł,
 2. „Biblioteka – nowe oblicze” – remont wnętrza Filii nr 23 Biblioteki Kraków, koszt projektu 12 300 zł,
 3. „Przyjemne z pożytecznym – biblioteka dla Ciebie” – zakup księgozbioru do Filii nr 35 oraz dofinansowanie działalności kulturalno-edukacyjnej, koszt projektu 10 500 zł,
 4. „Nowohucki lekturczek” – zakup lektur szkolnych, książek do konkursów i olimpiad, książek o regionie oraz komiksów, a także organizacja prelekcji z interesującymi autorami książek o Nowej Hucie, koszt projektu 10 000 zł.
- Filia w Gołkowicach PiMBP w Starym Sączu realizowała projekt pt. „Aktywni seniorzy”, na który uzyskała dofinansowanie w wysokości 25 000 zł.
- BP w Niepołomicach (pow. wielicki) realizowała 4 projekty z funduszy niepołomiczkiego budżetu obywatelskiego o łącznej wartości 9 070 zł:
 1. Program biblioterapeutyczny „Być kobietą, być kobietą...” – 3 570 zł,
 2. Zakup nowości wydawniczych dla Biblioteki Publicznej w Niepołomicach – 2 000 zł,
 3. Zakup lektur dla Biblioteki Publicznej w Niepołomicach – 2 000 zł,
 4. „Chciałbym przeczytać...” – zakup książek dla filii bibliotecznej w Woli Batorskiej – 1 500 zł.

Sytuacja zawodowa bibliotekarzy

W 2017 r. w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego na stanowiskach bibliotekarskich zatrudnionych było 1 420 osób. W stosunku do roku poprzedniego oznacza to spadek o 51 osób (4%).

77% pracowników na stanowiskach merytorycznych legitymowało się wykształceniem bibliotekarskim (mniej o 3% w stosunku do roku poprzedniego), w tym: 53% posiadało wykształcenie wyższe, a 24% średnie.

Pracownicy bibliotek publicznych brali udział w różnego rodzaju szkoleniach – łącznie w 2017 r. 2 108 bibliotekarzy zrealizowało 24 614 godziny szkoleń.

Poziom wynagrodzenia bibliotekarzy bibliotek publicznych Małopolski w dalszym ciągu kształtuje się zdecydowanie poniżej średniej krajowej. Średnia płaca brutto pracowników na stanowiskach bibliotekarskich w 2017 r. wyniosła 3 063 zł.

Inwestycje, modernizacje, zmiany w infrastrukturze bibliotek publicznych przeprowadzone w ostatnim roku

W wielu małopolskich bibliotekach publicznych przeprowadzono w ubiegłym roku remonty, adaptacje i modernizacje pomieszczeń oraz budynków bibliotecznych (zmiana mebli, malowanie, ułożenie podłogi, wykonanie instalacji elektrycznej, termoizolacja itp.). Inwestycje te głównie wpływały na zmianę wizualnego i estetycznego wyglądu placówek, natomiast nie zawsze pociągały za sobą powiększenie powierzchni.

W 2017 r. filia biblioteczna w Starym Wiśniczu (gm. Nowy Wiśnicz, pow. bocheński) została przeniesiona do wyremontowanego lokalu.

MiGBP w Bieczu (pow. gorlicki) w 2017 r. realizowała zadanie pn. „Rozbudowa i przebudowa biblioteki” w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016-2020”. Całkowity koszt zadania 2 665 822,00 zł, dofinansowanie 1 996 650,00 zł. Projekt zakłada dobudowanie nowego budynku z windą, z przeznaczeniem na oddział dla dzieci i salę konferencyjną, remont i modernizację istniejących pomieszczeń, powiększenie wypożyczalni dla dorosłych, utworzenie mediateki, remont zabytkowych piwnic z przeznaczeniem na czasowe wystawy i organizację spotkań.

Biblioteka Kraków przeprowadziła remont części pomieszczeń budynku dawnego Dworca Głównego PKP w celu dostosowania do potrzeb Biblioteki. Remont obejmował: wymianę podłóg, instalacji elektrycznej i teletechnicznej, malowanie ścian, naprawę i konserwację stolarki okiennej i drzwiowej, poprawę stanu sanitariatów, instalację oświetlenia. Ponadto zakupiono meble i wyposażenie oraz sprzęt komputerowy.

W Filii nr 53 w Krakowie przeprowadzony został remont łazienki i pomieszczenia, w którym urządzony został oddział dla dzieci. Zakupiono meble i wyposażenie, wykonana została nowa instalacja telefoniczna, zamontowano klimatyzator w serwerowni.

W Filii nr 23 zlokalizowanej w budynku zabytkowym przeprowadzony został remont dachu (wymiana dachówki i elementów konstrukcyjnych, obróbki kominiarskie i dachowe), remont elewacji i fundamentów (prace kamieniarskie), wykonano instalację odgromową oraz część ogrodzenia i furtki.

Remont Filii nr 19 obejmował: wymianę podłogi, remont instalacji elektrycznej i grzewczej, malowanie ścian.

W powiecie krakowskim do Filii w Bęble (gm. Wielka Wieś) zakupiono regały i nowe wyposażenie.

W PiMBP w Olkuszu czytelnia dla dorosłych oraz wypożyczalnia dla dzieci wzbogaciły się o nowe fotele i stolik. W Bibliotece Centralnej zmieniono wizualizację wypożyczalni dla dorosłych, wymieniono drzwi w czytelnii dla dzieci oraz wzbogacono otoczenie biblioteki o dodatkowe donice ogrodowe.

W Filii w Kosmolowie, w związku ze zmianą lokalizacji, zmieniono wizualizację przestrzeni bibliotecznej. W Filii w Braciejówce wyremontowano czytelnię (położono podłogę panelową), wymieniono wyposażenie pochodzące z likwidowanej Filii w Zedermanie. Czytelnia filii wzbogaciła się o również o kanapę podarowaną przez czytelnika. W filiach nr 3 i 5 zmieniono aranżację, dodając część wyposażenia pochodzącego z likwidowanej filii.

MBP im. ks. Jana Kruczka w Myślenicach przeprowadziła w roku sprawozdawczym remont w dwóch filiach:

- Filia w Głogoczowie – malowanie, zakup nowych regałów, wymiana wykładziny,
- Filia w Jaworniku – malowanie, zakup nowych regałów, wymiana wykładziny.

PiMGBP w Starym Sączu w 2017 r. zakończyła realizację projektu „Budowa Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Starym Sączu” (2016-2017). Koszt zadania wyniósł: 3 092 300,00 zł, w tym: 1 092 300,00 zł stanowiły środki własne, 2 000 000,00 zł pozyskano z Programu Wieloletniego Kultura+ Priorytet Biblioteka+ Infrastruktura bibliotek.

GBP w Grybowie z/s w Stróżach przeprowadziła remont generalny lokalu Filii w Ptaszkowej wraz z zakupem nowego wyposażenia. Prace sfinansowane zostały ze środków własnych biblioteki.

GBP w Oświęcimiu z/s w Grojcu pozyskała nowy lokal poza obrębem biblioteki, pomieszczenie o pow. 25 m² zostało zaadaptowane na potrzeby biblioteki bezkosztowo.

Biblioteka Suska im. dra Michała Żmigrodzkiego w Suchoj Beskidzkiej przeprowadziła wymianę części okien drewnianych. GBP w Stryszawie zamontowała nową wykładzinę PCV w dwóch pomieszczeniach biblioteki.

W Tarnowie zrealizowane zostało zadanie „Adaptacja budynku na os. Zielonym nr 3A na potrzeby Filii nr 2 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie” sfinansowane przez Gminę Miasta Tarnowa. Wykonano roboty budowlane mające na celu zmianę sposobu użytkowania lokalu gastronomicznego na potrzeby filii bibliotecznej. Zakres robót obejmował: remont dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, termomodernizację budynku, wykonanie nowych warstw posadzkowych, montaż sufitów, wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych, instalacji, zagospodarowanie terenu.

Urząd Miejski w Andrychowie (pow. wadowicki) zrealizował projekt pn. „Modernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Andrychowie”, zakładający wykonanie niezbędnych prac termomodernizacyjnych i adaptacyjnych w budynku MBP w Andrychowie, na potrzeby poprawy warunków korzystania z obiektu oraz rozbudowy siedziby „Nowin Andrychowskich” i Twojego Radia Andrychów, mającego siedzibę w suterenie budynku. Projekt był dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 / Oś 6 Dziedzictwo regionalne / Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego. W Bibliotece Głównej przeznaczono na potrzeby Oddziału dla Dzieci i Młodzieży dodatkowe pomieszczenie o powierzchni 30 m², w którym urządzono Wypożyczalnię dla Dzieci; w dotychczasowym pomieszczeniu mieści się Wypożyczalnia dla Młodzieży i Wypożyczalnia gier planszowych.

Ponadto w powiecie wadowickim GBP w Lanckoronie i jej filia w Izdebniku zmieniły siedziby

Inne, wybrane wskaźniki czytelnictwa

Średnio w 2017 r. każdy mieszkaniec województwa małopolskiego 2 razy odwiedził bibliotekę.

Na każdego mieszkańca województwa małopolskiego przypadają w 2017 r. 3 książki zgromadzone w bibliotekach publicznych, na każdego czytelnika zarejestrowanego w bibliotece – 17 książek.

W organizowanych w bibliotekach wydarzeniach kulturalno-oświatowych uczestniczyła 1/5 mieszkańców województwa.

Inne formy działalności bibliotek

Szkolenia biblioteczne użytkowników – 75 115 uczestników, 6 686 godzin.

Szkolenia studentów bibliotekoznawstwa i bibliotekarzy – 2 438 uczestników, 7 524 godziny.

Imprezy organizowane przez biblioteki dla użytkowników:

Łączna liczba imprez – 16 720, liczba uczestników – 488 296.

Szkolenia i zajęcia edukacyjne – 195 553 uczestników, liczba godzin – 25 325,5.

Liczba konferencji, seminariów organizowanych przez bibliotekę – 75, liczba uczestników – 3 259, liczba godzin – 1 812.

